

Kontroll- og konstitusjonskomiteen

Deres ref

Vår ref

Dato

25/7191-2

27. november 2025

Svar på spørsmål fra Stortingets kontroll- og konstitusjonskomite om deltakelsen i snøkrabbefangst

Jeg viser til brev fra Stortingets kontroll- og konstitusjonskomité den 18. november 2025 med åtte spørsmål knyttet til lukkingen for nye deltakere i snøkrabbefisket. Svar på spørsmålene følger nedenfor, samt to vedlegg knyttet til spørsmål 4.

1. Kan det redegjøres for prosessen som ble fulgt for fordeling mellom fartøy (kvotetildeling)

Den 16. mai 2022 ble det sendt en bestilling fra Nærings- og fiskeridepartementet til Fiskeridirektoratet, hvor direktoratet ble bedt om å gjøre en evaluering av forvaltningen av snøkrabbe med særlig vekt på deltakelsen i fangsten. Det ble samme dag varslet gjennom en pressemelding fra Nærings- og fiskeridepartementet at aktivitet eller investeringer gjort etter denne datoen (også kalt skjæringsdatoen for investeringer), ikke kunne gi grunnlag for fremtidig deltakelse i fangst av snøkrabbe. Det fremgikk av pressemeldingen at det ikke ble lagt noen føringer i bestillingen til direktoratet, og at fokuset var å få mer kunnskap før det ble tatt en fremtidig avgjørelse om deltakelsen i fangsten.

Departementet mottok svar fra Fiskeridirektoratet på bestillingen om vurdering av fremtidig regulering av fangst av snøkrabbe med særlig vekt på deltakelsen, den 23. september 2022. Fiskeridirektoratet anbefalte i sin vurdering at fangst av snøkrabbe skulle deltakerbegrenses. Direktoratet vurderte flere alternativer, men anbefalte at det skulle stilles krav om deltakelse i to av årene i perioden 2020, 2021 og 2022 (innen 16. mai 2022), og at det for hvert av de to

årene måtte være levert mer enn 10 tonn snøkrabbe. Samtidig skulle det legges til rette for dispensasjonsmuligheter i tilfeller av kvalifisert innretting.

Det ble gjennomført et dialogmøte med næringen 3. november 2022. Der deltok NFD, Fiskeridirektoratet, Fiskarlaget, Fiskebåt, Sjømat Norge og Norges Råfisklag. Innspillene i møtet understreket behovet for å gjøre noe med deltakelsen i fangsten.

Nærings- og fiskeridepartementet skrev i pressemelding av 14. desember 2022 at spørsmålet om fremtidig regulering av deltakelsen i fangst av snøkrabbe ville bli sendt på høring tidlig i 2023.

Det ble sendt en bestilling om utkast til høringsbrev til Fiskeridirektoratet om regulering av deltakelsen i fangst av snøkrabbe den 4. januar 2023. Departementet ba om at høringsnotatet skulle bygge på evalueringen som direktoratet hadde gjennomført, og inneholde en vurdering av følgende alternativer for regulering av deltakelsen i fangsten:

1. alternativ: Tradisjonell lukking av fangst av snøkrabbe.
2. alternativ: Delvis lukking, hvor totalkvoten deles mellom en åpen og lukket gruppe med kvalifiseringskrav for lukket gruppe.
3. alternativ: Påmeldingsordning, med fartøykvoter og siste utseilingsdato før refordeling.

Fiskeridirektoratet kunne også vurdere andre alternativer for regulering av deltakelsen dersom det ble ansett formålstjenlig. I tillegg gikk det klart frem av bestillingen til direktoratet at høringsnotatet måtte inneholde en egen vurdering av hvorvidt investeringer i fartøy og utstyr før skjæringsdatoen skulle kunne danne grunnlag for deltakelse i en eventuell lukket gruppe.

Forslag til regulering av deltakelse av fangst av snøkrabbe ble sendt på ordinær høring våren 2023, og en oppsummering og forslag til regulering av deltakelsen i fangst av snøkrabbe fra Fiskeridirektoratet ble mottatt av departementet 26. oktober 2023.

Etter høringen foreslo Fiskeridirektoratet følgende hva gjaldt vilkår om deltakelse:

- Det settes krav om at fartøyeier har levert minst 10 tonn snøkrabbe med fartøyet i ett av årene 2020, 2021 og 2022 innen 16. mai.
- Fartøykvote med differensiert kvotefaktor avhengig av antall år med levert fangst og avhengig av kvalifisert innretting.
- Øvrige vilkår: krav om at fartøyet er registrert i Merkeregisteret, er tildelt snøkrabbetillatelse, egnet og utrustet til fangst av snøkrabbe med teiner i Barentshavet mv.
- Det kan gis dispensasjon ved kontrahering av nybygg og omfattende ombygging før skjæringsdatoen 16. mai 2022.

Departementet besluttet 29. november 2023 at deltakelsen i fangst av snøkrabbe burde lukkes av hensyn til å styrke lønnsomheten i fangstflåten, som over flere år hadde hatt dårlig lønnsomhet. Totalkvoten var fisket opp i 2020, 2021 og 2022, og det var på dette tidspunkt

ca. 70 snøkrabbetillatelser, og stor potensiell overkapasitet i flåten. En reduksjon av antall tillatelser gjennom lukking ville således bedre tilpasse flåtekapasiteten til ressursgrunnlaget, i tråd med deltakerlovens formål. I tillegg var det et selvstendig poeng å begrense miljøpåvirkningen et stort antall fartøy med snøkrabbetillatelse kunne medføre i form av etterlatte og tapte redskaper.

Departementet besluttet videre at vilkårene for å delta i fangst av snøkrabbe burde være basert på deltakelse i fangsten i to av kvalifiseringsårene; 2020, 2021, 2022. Det ville gi ca. 10 fartøy adgang etter hovedregelen. I tillegg ville aktører som hadde inngått kontrakt om nybygg eller foretatt omfattende ombygging før 16. mai 2022 kunne kvalifisere til snøkrabbetillatelse etter unntaksbestemmelsene i konsesjonsforskriften § 6-2 annet ledd

Det ble ikke satt et tak på antall tillatelser som kunne tildeles. Det endelige antallet ville avhenge av hvor mange som oppfylte kriteriene som var satt. Det kom inn 46 søknader om nytildeling, og 30 har fått innvilget snøkrabbetillatelse, enten av Fiskeridirektoratet, eller av departementet etter klage. 16 søknader har fått endelig avslag.

Det ble ikke besluttet å innføre differensierte kvotefaktorer avhengig av levert fangst, og vurderingen bak dette var at det ikke skulle åpnes for strukturering av tillatelser, hvor fartøy ville ønske å slå sammen små kvoter for å få mer fangstkapasitet på et fartøy. En innføring av differensierte kvoter ville slik departementet vurderte det ikke føre til økt lønnsomhet hos fartøyene som ville bli tildelt snøkrabbetillatelse, og slik sett ikke møte formålet med lukkingen.

Vilkårene for tildeling av snøkrabbetillatelse fremgår av forskrift av 13. oktober 2006 om spesielle tillatelser til å drive enkelte former for fiske og fangst (konsesjonsforskriften), kapittel 6.

For nytildeling av snøkrabbetillatelse må følgende vilkår være oppfylt, jf. konsesjonsforskriften § 6-2:

- a. Fartøyeier må ha fangstet snøkrabbe med fartøy med snøkrabbetillatelse i to av årene 2020, 2021 og 2022 innen 16. mai. Dersom fartøyeier skiftet fartøy i denne perioden, skal man se hen til fangst både med utskiftingsfartøyet og med erstatningsfartøyet. Tillatelsen tildeles erstatningsfartøyet dersom fartøyeieren har skiftet fartøy etter 16. mai 2022 og oppfylte vilkåret i første punktum med utskiftingsfartøyet.
- b. Fartøyet må være registrert i Merkeregisteret.
- c. Fartøyet må være egnet og utrustet for fangst av snøkrabbe med teiner i Barentshavet.
- d. Søknad om tildeling av snøkrabbetillatelse må være innsendt innen frist fastsatt av Fiskeridirektoratet. Denne fristen gjelder også søknad om unntak fra hovedregelen.

Det kan gjøres unntak fra vilkåret første ledd bokstav a i følgende tilfeller:

- a. Dersom eier av fartøyet er tildelt ervervstillatelse for nybygg og snøkrabbetillatelse, og har inngått bindende kontrakt om kontrahering av nybygg utrustet og egnet for fangst av snøkrabbe før 16. mai 2022.
- b. Dersom eier av fartøyet er tildelt snøkrabbetillatelse for fartøyet og før 16. mai 2022 har gjort omfattende ombygging av fartøyet for å tilpasse dette til fangst av snøkrabbe på en måte som ikke er reverserbar.

Unntak etter andre ledd skal ikke gjøres dersom fartøyet var egnet og utrustet for fangst før 1. januar 2020.

Nærings- og fiskeridepartementet gav i instruks av 12. september 2024 retningslinjer for praktisering av skjønn ved behandling av nytildeling av snøkrabbetillatelser. I instruksen fremgår det at for skjønnsvurderingen etter bokstav b) er det et vilkår at det dokumenteres:

- Investeringer i utstyr som for eksempel teinehaler og lignende utstyr til haling og setting av snøkrabbeteiner, at det er gjort tilpasninger for logistikk for lagring av teiner og tau om bord, og at fartøyet skal ha fabrikk og fryserom for produksjon av ferdigprodukter eller opplegg for transport og lagring av levende fangst av snøkrabbe.
- Det skal dokumenteres kontrakt på ombygging av fartøyet som inkluderer kostnader, samt dokumentasjon på lengde på verfts- /verkstedsopphold. Dette innebærer også tegninger før og etter ombygging med forklaring på hva som er fjernet, lagt til og erstattet og hvorfor det er gjort.
- Omfattende ombygging av fartøyet på en måte som ikke er reverserbar, må være gjort innenfor kvalifiseringsperioden 1. januar 2020 til 16. mai 2022.

Instruksen gir anvisning på en samlet vurdering av investeringene i ombygging, og en enkeltinvestering på et av områdene kvalifiserer ikke som *omfattende ombygging*. Investeringer i løse tilpasninger som teiner og tau og annet bruk skal ikke oppfylle vilkårene for unntak fra konsesjonsforskriftens § 6-2 første ledd bokstav a.

Når det gjelder selve behandlingen av søknadene, er de behandlet av Fiskeridirektoratet i første instans og Nærings- og fiskeridepartementet som klageinstans. Søknadsbehandlingen foregikk høsten 2024, og departementet mottok de første klagesakene i november/desember 2024. Behandlingen av klagene pågikk frem til juni 2025.

2. Hvilke kriterier (historisk fangst i årene før lukking, tekniske krav til fartøyene, fartøyets størrelse og kapasitet, eierskap og stabilitet i tidligere fangst, mulighet for levende fangst vs. nedfrosset fangst, osv.) for fartøyskvote ble inkludert, og hvordan ble kriteriene vektlagt?

I forskriften stilles det krav om tidligere aktivitet i to av kvalifiseringsårene for å få innvilget tillatelse etter hovedregelen. Forskriften åpner ikke for å kunne legge vekt på om fartøyet har deltatt i snøkrabbefisket i tidligere år enn kvalifiseringsårene.

Fiskeridirektoratet foreslo i utgangspunktet at det skulle stilles krav for å få innvilget tillatelse etter hovedregelen at fartøyene hadde fangstet mer enn 10 tonn i to av årene i kvalifiseringsperioden. Fiskeriorganisasjonene hadde ulike innspill i høringen. Pelagisk Forening støttet en tradisjonell lukking av fangsten, men tok ikke stilling til nivå på kvantum eller antall år med deltakelse. Norges Fiskarlag og Fiskebåt gikk inn for at minste inngangsbillett for deltakelse utenom innretting, skulle være enten deltakelse i to år i kvalifiseringsperioden eller fangstet og levert minst 10 tonn i ett av årene i kvalifiseringsperioden. På bakgrunn av innspillene i høringen, og det at et fangstkrav i kvalifiseringsperioden ikke ville ha innvirkning på hvor mange fartøy som kvalifiserte etter hovedregelen, så ble det ikke tatt med krav til fangst i forskriften.

I unntaksbestemmelsene for nybygg og ombygging i konsesjonsforskriften § 6-2 annet ledd bokstav a. og b. stilles det ikke krav til tidligere aktivitet, men i stedet at vedkommende har investert i et snøkrabbefartøy, enten gjennom inngått kontrakt om nybygg eller gjennom faktisk ombygging av fartøy for å tilpasse det til fangst av snøkrabbe. Det stilles krav om at eier av fartøyet er tildelt snøkrabbetillatelse. Øvrige vilkår etter hovedregelen, jf. § 6-2 første ledd bokstav b. – d., gjelder også for vurdering etter unntaksbestemmelsene.

I behandlingen av søknadene og klagene er det tatt utgangspunkt i vilkårene som fremgår av konsesjonsforskriften. I tillegg er det i skjønnsvurderingen sett hen til de føringer som er lagt i instruks fra departementet. Ved behandlingen av sakene er det hentet inn dokumentasjon som har vært vurdert som relevant for vurderingen av den konkrete saken.

Det følger heller ikke av forskriften at det kan legges vekt på om fartøyene kunne levere fangst levende. I reguleringen av fangst av snøkrabbe i 2025 ble det satt av 10% av kvoten til levering av levende krabbe og det har vært en påmeldingsordning for å delta i fisket på denne kvoten. Det er også flere fartøy som har levert levende krabbe innenfor sin ordinære kvote. Kvoten som er satt av til levering av levende snøkrabbe er stor og det er varslet at den kan økes i fremtiden. Det er fortsatt en utfordring med høy dødelighet ved fangst av levende krabbe og dette er noe som forvaltningen og næringen må følge med på fremover.

Det er videre gjort en vurdering av om fartøyene anses som egnet og utrustet til å delta i fangsten. Det har vært gjennomført etterfølgende tilsyn med noen fartøy, hvor det er kontrollert om fartøyet var egnet og utrustet og/eller om opplysninger gitt i søknaden var korrekte. Fiskeridirektoratet konkluderte etter gjennomført kontroll med at de aktuelle fartøyene oppfylte kravene. Det kan bli aktuelt å gjennomføre flere kontroller og tilsyn.

3. Hvordan ble kommunikasjonen om lukkingen kommunisert?

Det ble sendt ut en pressemelding 16. mai 2022 hvor det ble informert om at Fiskeridirektoratet hadde fått i oppdrag å gjøre en helhetlig vurdering av fremtidig regulering av fangst av snøkrabbe på norsk sokkel i Barentshavet. I pressemeldingen ble det kunngjort

at aktivitet som finner sted eller avtaler om investeringer som blir inngått etter 16. mai 2022, ikke vil danne grunnlag for fremtidig deltakelse.

Den 29. juni 2023 sendte Fiskeridirektoratet ut høring med forslag til å begrense deltakelsen i snøkrabbefisket.

Nærings- og fiskeridepartementet publiserte den 18. desember 2023 en pressemelding om at departementet hadde besluttet å begrense deltakelsen i fangst av snøkrabbe, med virkning fra 1. januar 2025. Det ble i pressemeldingen vist til at det skulle legges opp til en begrensning av deltakelsen med krav om aktivitet i fangsten i to av kvalifiseringsårene (2020, 2021, 2022 frem til 16. mai), samt at det ville åpnes opp for en mulighet for å søke dispensasjon for de som hadde gjort investeringer, på strenge vilkår. Nærings- og fiskeridepartementet opplyste videre om at vilkårene for deltakelse i fangst av snøkrabbe fra 2025 ville bli fastsatt i en forskrift.

4. Kan det legges fram en liste over fartøy som har søkt nytildeling av snøkrabbetillatelse? Herunder en oppstilling av hvilke av disse fartøyene som tidligere har fangstet snøkrabbe, hvilke fartøy som har fått nytildeling av snøkrabbetillatelse med begrunnelse for tildelingen, og hvilke fartøy som har fått avslag på nytildeling med begrunnelse for avslag.

Vedlagt følger en liste over fartøy som er tildelt snøkrabbetillatelse og om de er tildelt tillatelse etter hovedregelen eller unntaksreglene. I den samme oversikten er det lagt inn hvilke fartøy som har fangstet snøkrabbe fra 2020 og frem til nå. Videre følger en liste over fartøy som har fått avslag.

5. Ble det undersøkt om alle fartøy det ble søkt nytildeling av snøkrabbetillatelse for hadde en reell hovedrettighet, som fartøyene var egnet og utrustet for, og som de faktisk fisket på?

Det er ikke stilt krav i konsesjonsforskriften § 6-2 om at søkerne skulle ha et annet driftsgrunnlag.

De aller fleste som har fått tildelt snøkrabbetillatelse, har annet driftsgrunnlag. Av dem som ikke har annet driftsgrunnlag, har de fleste fått tildelt snøkrabbetillatelse etter hovedregelen, fordi de har fangstet snøkrabbe i minst to av kvalifiseringsårene. Kun to fartøy som ikke har annet driftsgrunnlag, er tildelt snøkrabbetillatelse etter unntaksbestemmelsene.

6. Hvorfor endret forvaltningen sin egen instruks om hvordan konsesjonsforskriften § 6-2 skulle forstås, og hvorfor skjedde denne endringen etter søknadsfristens utløp.

Det ble vedtatt en instruks om praktisering av skjønn ved behandlingen av nytildeling av snøkrabbetillatelser og unntak fra hovedregelen i konsesjonsforskriftens § 6-2 den 1. juli 2024. Instruksen ble utarbeidet på bakgrunn av blant annet et dialogmøte med næringsorganisasjonene, og skriftlige innspill fra flere næringsorganisasjoner. Innspillene fra næringsorganisasjonene gikk blant annet ut på at det i skjønnsvurderingen av om det skulle gis unntak etter § 6-2 andre ledd bokstav b), burde telle positivt om søker hadde deltatt i snøkrabbefangsten tidligere, samt fangstet mer enn 10 tonn i ett av kvalifiseringsårene.

Snarlig etter at instruksen var fastsatt mottok Nærings- og fiskeridepartementet fire skriftlige innspill til instruksen som var fastsatt. Innspillene kom fra Pelagisk forening, Fiskebåt, Norges Fiskarlag og advokatfirmaet Rasmussen & Broch. Setningen i instruksen som innspillene var rettet mot var: «*Fartøy som tildeles snøkrabbetillatelse etter unntaket i § 6-2 andre ledd bokstav b) må også kunne dokumentere fangst av snøkrabbe som ikke er bifangst i et av årene i kvalifiseringsperioden.*» Det ble anført instruksen gikk for langt i å vektlegge dokumentasjon av aktivitet for de fartøyene som kunne søke unntak fra hovedregelen på grunn av investeringer og økonomiske innretninger. Det ble stilt spørsmål ved om det var tilstrekkelig hjemmel i konsesjonsforskriften til å vektlegge aktivitet i skjønnsutøvelsen.

Unntaksbestemmelsens formål var å beskytte store økonomiske investeringer, og formålet med instruksen var å tilstrebe likebehandling av søknadene om snøkrabbetillatelse, samt å veilede om praktiseringen av unntaksbestemmelsene innenfor et skjønn. Innspillene viste til at formuleringen i instruksen var uheldig og førte til en urimelig forskjellsbehandling mellom dem som hadde investert i nybygg og dem som hadde foretatt store investeringer i ombygginger, og at den usikkerheten som dette medførte, ikke ivaretok formålet med instruksens og unntaksbestemmelsene.

På bakgrunn av innspillene vurderte departementet at formålet med instruksens ble best ivaretatt ved at den ikke lenger viste til dokumentasjon av fangst i skjønnsutøvelsen, og setningen ble dermed fjernet. Endringen ble gjort ved å vedta en ny instruks hvor endringen er at omtalen av fangst i skjønnsvurderingen utgikk. Ny instruks ble oversendt Fiskeridirektoratet 12. september 2024.

Fristen for å søke nytildeling av snøkrabbetillatelser var 15. august. Departementet hadde en nær dialog med Fiskeridirektoratet om innspillene som var kommet i saken. Ingen søknader om nytildeling av snøkrabbetillatelser ble ferdigbehandlet før ny instruks ble oversendt til direktoratet, slik at likebehandling av søknadene var ivaretatt. Årsaken til at det tok noe tid før ny instruks ble vedtatt, var sommerferieavvikling. Departementet rakk derfor ikke å endre instruksens før søknadsfristens utløp.

7. Det vises til Riksrevisjonens rapport om Undersøkelse av kvotesystemet i kyst- og havfisket (Dokument 3:6 (2019-2020)).

- a. Kan statsråden redegjøre for hvordan tildelingen av krabbekvoter er i tråd med etablerte prinsipper i fiskeripolitikken, som at fiskerettigheter skal tilfalle aktive fiskere, spredt eierskap, og koblingen mellom fartøy og kvote?**

Det følger av formålsbestemmelsene i deltakerloven og havressursloven at lovene skal sikre en bærekraftig forvaltning, samfunnsøkonomisk lønnsomhet og medvirke til bosetting og sysselsetting.

Regjeringens hovedgrep har vært å begrense deltakelsen i snøkrabbefisket gjennom en såkalt «lukking» av fiskeriet. Denne lukkingen er gjennomført etter samme prinsipper som tidligere lukkinger av andre fiskerier. Det har vært lagt til grunn at tidligere aktivitet i en nærmere bestemt periode kan gi grunnlag for deltakelse for å ivareta aktører som har vært aktive i dette fisket. Videre er det hensyntatt at enkelte aktører kan ha gjort store investeringer med sikte på delta i det aktuelle fisket før det ble varslet at fisket ble lukket.

Lukkingen av snøkrabbefisket har vært gjenstand for en lang prosess med utredning og offentlig høring av forslag til vilkår for lukkingen. Forslaget om å lukke fisket og de foreslåtte kriterier fikk bred støtte fra høringsinstansene og kriteriene som ble fastsatt i konsesjonsforskriften er i tråd med innspillene.

Før fisket ble lukket var det tildelt om lag 70 snøkrabbetillatelser. Fisket etter snøkrabbe har hatt svak lønnsomhet og en av grunnene til å lukke fisket er å oppnå bedre forutsigbarhet for aktørene og styrke lønnsomheten. Videre vil en begrensning av antallet som kan delta i fisket skape bedre muligheter for kontroll med aktiviteten, og mer ro rundt fangsten som igjen kan bidra til bedre utsortering av fangsten i tillegg til å redusere utfordringer med etterlatte redskap. Å begrense deltakelsen i fangsten vil bidra til tryggere og bedre fartøy, som igjen gir bedre og mer stabile arbeidsplasser for norske fiskere. Videre vil en reduksjon i antall fartøy med snøkrabbetillatelse bidra til å tilpasse flåtekapasiteten til ressursgrunnlaget.

Tildelingen av snøkrabbetillatelser og snøkrabbekvoter skjer i tråd med etablerte prinsipper i fiskeripolitikken. Aktivitetskravet i deltakerloven § 6 gjelder for snøkrabbefisket på samme måte som for andre sentrale norske fiskerier. Aktivitetskravet innebærer at alle fartøyene som deltar i fisket etter snøkrabbe må være eid med mer enn 50 prosent av aktive fiskere.

Det er ikke innført egne eierkonsentrasjonsregler for snøkrabbe. Gjennom tildelingen av 30 snøkrabbetillatelser i forbindelse med lukkingen har en likevel bidratt til å spre kvotegrunnlaget på mange aktører.

Koblingen mellom fartøy og kvote er ivarettatt ved at det bare er fartøy som er tildelt snøkrabbetillatelse som tildeles snøkrabbekvote. De tradisjonelle dispensasjonsmulighetene fra denne koblingen, jf. særlig leiefartøyordningene, gjelder på samme måte i fisket etter snøkrabbe som i andre fiskerier.

Kvotesystemet bygger på en forutsetning om at de villlevende marine ressursene ligger til fellesskapet i Norge. Dette innebærer at fisken i havet er eierløs og forvaltes av staten, som kan tildele tillatelser til å drive ervervsmessig fiske og fangst med fartøy. Videre har ikke Stortinget etablert hjemmel for å ta vederlag eller innkreve en form for ressursrenteskatt ved tildeling av fiskeritillatelser, i motsetning til for eksempel havbrukstillatelser, og tildelingen av snøkrabbetillatelser har derfor fulgt etablerte prinsipper for lukking av fiskeri.

Ordningen med erstatningstildeling av fiskeritillatelser innebærer at både fiskeritillatelser og kvotefaktorer har stor grad av omsettelighet i dagens kvotesystem. Denne ordningen skal sikre aktørene i fiskerinæringen en mulighet til både å kunne endre driftsmønster gjennom privatrettslige avtaler om overføring av kvotegrunnlag, og å selge seg helt ut av næringen. En slik fleksibilitet for aktørene anses helt nødvendig av hensyn til de store investeringene som kreves for å drifte et fiskebåtrederi.

Ordningen med erstatningstildeling, det vil si at en det kan tildeles tillatelse til ny eier til erstatning for en tillatelse som oppgis, er uttrykkelig forankret i deltakerloven gjennom en lovendring 19. juni 2015, jf. Prop. 88 L (2014-2015) og Innst. 342 L (2014-2015). Det ble i lovproposisjonen (side 11) foretatt vurderinger av ordningen med erstatningstildeling opp mot andre grunnleggende fiskeriforvaltningsprinsipper, som for eksempel prinsippet i havressursloven § 2 om at de villlevende marine ressursene ligger til fellesskapet. En fant ikke at lovforslaget brøt grunnleggende med noen av disse prinsippene, og lovendringen ble vedtatt av et bredt flertall på Stortinget.

b. Kan statsråden redegjøre for hvordan tildelingen av kvoter er prinsipielt i tråd med havressursloven formålsparagraf? (§ 1 «Formålet med lova er å sikre ei berekraftig og samfunnsøkonomisk lønnsam forvaltning av dei villlevande marine ressursane og det tilhøyrande genetiske materialet og å medverke til å sikre sysselsetjing og busetjing i kystsamfunna.»)

Tildeling av kvoter i forbindelse med lukkingen av snøkrabbefisket er i tråd med havressurslovens formålsparagraf. De tradisjonelle formålene med lukking av fiskerier er relevante også for lukkingen av snøkrabbefisket: Lukkingen bidrar til å redusere flåtekapasiteten i det enkelte fiskeriet slik at den tilpasses ressursgrunnlaget og bidrar til at fisket er bærekraftig. Videre bidrar lukkingen til å sikre den økonomiske lønnsomheten for aktørene som kan delta i fisket, noe som er viktig for forutsigbarhet og langsiktighet.

30 tillatelser er utdelt, noe som bidrar til at inntektene fra fisket spres på mange aktive fiskere langs kysten.

Det er Havforskningsinstituttet som gir kvoteråd for snøkrabbe. De skriver i sin vurdering av kvoteråd for 2026 følgende:

Snøkrabben i Barentshavet anses som én bestand, men bestandsmodellen gjelder kun for delbestanden på den norske sokkelen. Det er ikke tilstrekkelig kunnskap om inn-/utvandring mellom den russiske og norsk sokkelen, eller hvordan dette påvirker produktiviteten i den norske delbestanden. En slik delmodellering kan øke usikkerheten betydelig og resultere i overestimering av produktiviteten. Derfor er det behov for en bestandsmodell som inkluderer hele bestanden i Barentshavet.

Bestandsindeksen basert på elektroniske dagbøker er sentral i bestandsvurderingen. Imidlertid er det utfordringer med datakvaliteten, inkludert ufullstendig rapportering og feil på ståtid og innsats. Dette kan gi unøyaktige estimater av fangstraten og øker usikkerheten i bestandsvurderingen. I tillegg er det foreløpig ikke tilgjengelig informasjon om fangstsammensetning og utkast, noe som er viktig for å vurdere om indeksen er representativ for endringer i bestanden.

...

Det er fortsatt usikkert hva det framtidige spredningspotensialet og det totale utbredelsesområdet på norsk sokkel vil være. Estimatenes for produktivitet og maksimalt bærekraftig utbytte på norsk sokkel har derfor høy usikkerhet, men denne usikkerheten kan reduseres over tid etter hvert som bestandsutviklingen stabiliserer seg.

Som det fremgår av Havforskningsinstituttets rådgivning, er det knyttet usikkerhet til fremtidig utbredelse og bestandsnivå. De som investerer i dette fisket, tar dermed en ikke ubetydelig risiko.

8. Ble det i prosessen vurdert å legge samme kriterier til grunn for tildeling av rett til å fiske snøkrabbe som de som ble brukt da fisket etter kongekrabbe ble lukket?

Det har ikke vært aktuelt å bruke samme kriterier i fisket etter snøkrabbe som i fisket etter kongekrabbe. Fisket etter snøkrabbe er lukket på tradisjonelt vis, ved at en har begrenset antall deltakere i et tidligere åpent fiskeri. En har ved lukking lagt vekt på tradisjonelle kriterier som tidligere fiske i enkelte kvalifiseringsår, eller alternativt i investeringer i fartøy. Kongekrabbe, derimot, har en annen type adgangsregulering som avviker fra alle andre fiskerier.

Den særegne kongekrabbereguleringen er bl.a. begrunnet i at kongekrabben er en introdusert art som har hatt stor påvirkning på kystnære habitater, særlig i Øst-Finnmark. Snøkrabbe er ikke en kystnær art slik kongekrabbe er.

I dag er det slik at alle som bor i Finnmark kan delta i fisket etter kongekrabbe med fullt kvotegrunnlag dersom visse nærmere fastsatte vilkår er oppfylt. Bakgrunnen for dette er at en anser alle som bor i Finnmark for å være rammet av kongekrabbens påvirkning på det kystnære økosystemet.

Det er videre tatt inn en egen bestemmelse i deltakerloven § 21 andre ledd som bare gjelder for kongekrabbe: «*For fangst av kongekrabbe kan det også skilles etter hvor fartøyet er registrert.*» Denne lovbestemmelsen gjør det mulig å vektlegge bosted for fartøyeier ved fastsettelse av adgangsbegrensninger i fisket etter kongekrabbe. Deltakerloven åpner imidlertid ikke for å vektlegge bosted på samme måte ved adgangsbegrensning av andre fiskerier, heller ikke ved adgangsbegrensningen av fisket etter snøkrabbe.

Med hilsen

Marianne Sivertsen Næss